

RAN-1908060101055001

Master of Commerce (Sem. - I) Examination November - 2025

Financial And Management Account - II

[Total Marks: 50

સૂચના : / Instructions

- (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the above details on your answer book

Seat No.:

Student's Signature

પ્ર. 1. (અ) રાધા લિ. ના તા. 31-3-2025 ના રોજના કાચા સરવૈયામાંથી નીચેની વિગતો લેવામાં આવી છે. (05)

વિગત	ઉધાર રૂ.	જમા રૂ.
આવકવેરાની જોગવાઈ (1-4-2024)	-	20,000
અગાઉથી ચૂકવેલ આવકવેરો (1-4-2024)	15,000	-
અગાઉથી ચૂકવેલ આવકવેરો (ચાલુ વર્ષે ચૂકવેલ)	20,000	-
નફા નુકસાન ખાતું (1-4-2024)	-	30,000

ગયા વર્ષની આવકવેરાની આકારણી ચાલુ વર્ષે પૂરી થઈ હતી અને આવકવેરાની જવાબદારી રૂ. 22,000 નક્કી કરવામાં આવી હતી. કંપનીનો ચાલુ વર્ષનો નફો રૂ. 50,000 હતો અને કંપની 50% લેખે આવકવેરો ચૂકવે છે.

ઉપરની વિગતો પરથી યોગ્ય ખાતાં બનાવો અને કંપનીના વાર્ષિક હિસબોમાં તેની અસર દર્શાવો.

(બ) (05)

- તા. 29-3-2025 ના રોજ બારડોલી શાખાએ સુરત મુખ્ય ઓફિસને રૂ. 2,00,000 મોકલ્યા હતા જે મુખ્ય ઓફિસને તા. 2-4-2025 ના રોજ મળેલ છે. સંબંધકર્તા પક્ષના ચોપડે જરૂરી આમનોંધ લખો.
- બરોડા મુખ્ય ઓફિસે ભરુચ શાખાને રૂ. 3,30,000 નો માલ તા. 25-3-2025 ના રોજ મોકલ્યો હતો જે શાખાને તા. 5-4-2025 ના રોજ મળ્યો. સંબંધકર્તા પક્ષના ચોપડે જરૂરી આમનોંધ લખો.
- મુખ્ય ઓફિસના ચોપડામાં શાખાના મકાનનું ખાતું રૂ. 18,00,000 ની ઉધાર બાકી દર્શાવતું હતું. વર્ષને અંતે મકાન પર 10% ઘસારો કાપવાનો છે. મુખ્ય ઓફિસ અને શાખાના ચોપડે આમનોંધ લખો.

પ્ર. ૨ . પ્રાંશી કંપની લિ. ના ચોપડામાંથી તા. ૩૧-૩-૨૦૨૫ ના રોજ નીચેની બાકીઓ મળી છે. (14)

ઉધાર બાકી	રકમ રૂ.	જમા બાકી	રકમ રૂ.
જમીન	4,80,000	કાયો નફો	8,78,912
પ્લાન્ટ - યંત્રો	6,40,000	જામીનગીરી પ્રીમિયમ	56,000
ચૂકવેલ વચગાળાનું ડિવિડન્ડ:- ઈક્વિટી શેર પર પ્રેક્કરન્સ શેર પર	89,600 24,000	12% ના ડિબેન્ચર (૩૧-૩-૨૯) ના રોજ પરત કરવાના છે.)	4,80,000
અગાઉથી ચૂકવેલ આવકવેરો:- 2023-24 2024-25	1,44,000 2,08,000	આવકવેરાની જોગવાઈ (૩૧-૩-૨૪)	1,68,000
ઓડિટ ફી	71,360	લેણદારો	29,888
ડિબેન્ચર વ્યાજ	28,800	બેન્ક લોન	7,44,640
દેવાદારો	89,600	ડિબેન્ચર પરત નિધિ	1,92,000
વહીવટી ખર્ચા	2,72,000	મળેલ વ્યાજ	51,200
ડિબેન્ચર વટાવ	12,000	સામાન્ય અનામત	9,60,000
લેણીલૂંડીઓ	40,000	નફા નુકસાન ખાતું (1-4-24)	3,16,800
ઘાલખાધ	5,600	રૂ. 10 નો એક એવા પૂરેપૂરા ભરપાઈ ઈક્વિટી શેર	12,80,000
પ્રેક્કરન્સ શેર હોલ્ડરો ખાતે	5,04,000	રૂ. 10 નો એક એવા પૂરેપૂરા ભરપાઈ 10% ના રિડિમેબલ પ્રેક્કરન્સ શેર	4,80,000
2023-24 ના વર્ષ માટે વધારાનો ચૂકવેલ આવકવેરો	19,200		
વીમા પ્રીમિયમ	7,040		
મકાનો	5,60,000		
છૂટા ઓજારો	44,800		
માલનો સ્ટોક (૩૧-૩-૨૦૨૫)	3,36,000		
દક્ષા કંપની લિ. ના શેર (દરેક રૂ. 10 નો જેના પર રૂ. 8 ભરપાઈ)	6,40,000		
ડિબેન્ચર પરત નિધિના રોકાણો	1,92,000		
રોકડ/બેન્ક સિલક	9,41,440		
કસ્ટમ ડિપોઝિટ	2,88,000		
	56,37,440		56,37,440

નીચેની વધારાની માહિતી મળે છે.

- તા. ૧-૧૦-૨૪ ના રોજ રિડિમેબલ પ્રેક્કરન્સ શેર ૫% ના પ્રીમિયમે પરત કરવામાં આવ્યા હતા.
તા. ૧-૧૦-૨૪ ના સુધીનું પ્રેક્કરન્સ શેર ઉપરનું ડિવિડન્ડ ચૂકવેલું હતું પણ પ્રેક્કરન્સ શેરહોલ્ડરોને ચૂકવેલ
રકમ તેમના ખાતે ઉધારેલી હતી. તે સિવાય આ વ્યવહારોની અસર દર્શાવતી કોઈ આમનોંધ લખાવેલી
ન હતી.

2. સામાન્ય અનામત ખાતે રૂ. 40,000 અને ડિબેન્ચર પરત નિધિ ખાતે રૂ. 32,000 ફેરબદલી કરો.
3. વહીવટી ખર્ચમાં મેનેજિંગ ડિરેક્ટરને મહેનતાણાના રૂ. 19,200 નો સમાવેશ થાય છે. મેનેજિંગ ડિરેક્ટરને રૂ. 21,952 મહેનતાણું ચૂકવવાનું છે.
4. મળેલ વ્યાજની રકમમાં રૂ. 7,360 ડિબેન્ચર પરત નિધિ રોકાણોના વ્યાજનો સમાવેશ થયેલો છે.
5. મકાન પર 10% અને પ્લાન્ટ - યંત્રો પર 5% લેખે ઘસારાની જોગવાઈ કરો.
6. 2023-24 ના આવકવેરાની આકરણી પૂરી થઈ ગઈ છે અને રૂ. 1,63,200 ની જવાબદારી નક્કી થઈ. 2024-25 માટે આવકવેરાની જોગવાઈ ચોખ્ખા નફાના 50% લેખે કરવાની છે.
7. ડિરેક્ટરોએ 8% લેખે વચગાળાનું ડિવિડન્ડ વહેચ્યું હતું. અને 10% લેખે છેવટના ડિવિડન્ડની ભલામણ કરી છે.

ઉભા પાકાં સરવૈયાની રીતે પ્રાંશી કંપની લિ. ના વાર્ષિક હિસાબો તૈયાર કરો

પ્ર. 3. ન્યૂયોર્ક મુખ્ય ઓફિસની નવસારી શાખાના ચોપડે તા. 31-3-25 ના રોજ નીચેની બાકીઓ હતી. (14)

વિગત	ઉધાર રૂ.	જમા રૂ.
દેવાદારો - લેણદારો	4,76,000	5,10,000
લેણી હૂડી - દેવી હૂડી	3,40,000	1,70,000
ફર્નિચર	1,60,000	--
બેન્ક સિલક	5,44,000	--
વહીવટી ખર્ચા	2,40,000	--
ભાડું અને વેરા	64,000	--
પરચુરણ ખર્ચા	32,000	--
મજૂરી	88,000	--
ન્યૂયોર્ક મુ. ઓફિસ ખાતું	--	7,08,000
સ્ટોક (1-4-22)	3,24,000	--
ખરીદી - વેચાણ	13,60,000	22,40,000
	36,28,000	36,28,000

અન્ય માહિતી:-

1. 31-3-25 ના રોજ હાથ પર સ્ટોક ની કિંમત રૂ. 6,80,000 હતી.
2. 31-3-25 ના રોજ ન્યૂયોર્ક મુખ્ય ઓફિસના ચોપડે નવસારી શાખા નું ખાતું 11,800 ડોલર ની ઉધાર બાકી દર્શાવતું હતું.
3. ન્યૂયોર્ક મુખ્ય ઓફિસના ચોપડે ફર્નિચર 2,280 ડોલર ની બાકી દર્શાવતું હતું
4. હુંડિયામણ દર :- તા. 31-3-2024 ના રોજ 1 ડોલર = 90 રૂ.
તા. 31-3-2025 ના રોજ 1 ડોલર = 85 રૂ.
વર્ષ દરમિયાન સરેરાશ દર 1 ડોલર = 80 રૂ.

ઉપરના કાચું સરવૈયું ડોલર માં રૂપાંતર કરી ન્યૂયોર્ક મુખ્ય ઓફિસ ના ચોપડે નવસારી શાખાના વાર્ષિક હિસાબો તૈયાર કરો.

અથવા

- પ્ર. ૩. નિશા લિ. ની મુખ્ય ઓફિસ સુરતમાં છે અને તેની શાખા બારડોલીમાં છે. શાખા મુ. ઓ. પાસેથી મૂળ કિંમતે માલ મેળવે છે અને અમુક માલ બહારથી ખરીદે છે. શાખા તેના જુદા હિસાબી ચોપડા રાખે છે. તા. 31-3-2025 ના રોજ મુ. ઓ. અને શાખાનું કાચું સરવૈયું નીચે મુજબ છે. (14)

વિગત	મુ.ઓ		શાખા	
	ઉધાર રૂ.	જમા રૂ.	ઉધાર રૂ.	જમા રૂ.
મૂડી	-	21,00,000	-	-
કાયમી મિલકતો	6,62,200	-	2,24,000	-
દેવાદારો - લેણદારો	9,10,000	2,54,800	70,000	1,79,200
શરૂઆતનો સ્ટોક	2,10,000	-	25,200	-
નફા-નુકસાન ખાતું (1-4-24)	-	1,37,200	-	-
ખરીદ-વેચાણ	21,00,000	22,40,000	1,14,800	4,62,000
પરચુરણ ખર્ચા	5,74,000	-	49,000	-
મુ. ઓ. શાખાને મોકલેલ માલ	-	3,40,200	3,15,000	-
રોકડ અને બેન્ક	3,89,200	-	28,000	-
ચાલુ ખાતે (શાખા/મુ. ઓ.)	2,26,800	-	-	1,84,800
	50,72,200	50,72,200	8,26,000	8,26,000

- કાયમી મિલકતો પર 20% લેખે ઘસારો ગણવાનો છે.
- તા. 31-3-25 ના રોજ મુ.ઓ.નો આખર સ્ટોક રૂ. 6,37,000 અને શાખાનો આખર સ્ટોક રૂ. 49,000 છે.
- શાખા અને મુ. ઓ. ના ચાલુ ખાતામાં જે તફાવત છે, તેનું કારણ માર્ગસ્થ માલ અને માર્ગસ્થ રોકડ છે. નિશા લિ. નું (મુ.ઓ. અને શાખાનું) ખાતા વાર વેપાર ખાતું, ખાતાવાર ન. નું. ખાતું અને સંયુક્ત પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો તથા મુ.ઓ. ના ચોપડે શાખાનું ખાતું પણ તૈયાર કરો

- પ્ર. 4 ટૂંક નોંધ લખો. (ગમે તે બે) (12)

- માનવસંપત્તિ મૂલ્યાંકન માટેની પુનઃસ્થાપના પડતર પદ્ધતિ સમજાવો.
- પર્યાવરણલક્ષી હિસાબી પદ્ધતિનો અર્થ આપી તેની કાર્યવાહી સમજાવો.
- પર્યાવરણલક્ષી હિસાબી પદ્ધતિનો વિવિધ દેશોમાં થયેલો વિકાસ.
- માનવસંસાધન હિસાબોનું મહત્વ સમજાવો.

ENGLISH VERSION

- Q. 1. (A) The following details have been taken from the trial balance sheet of Radha Limited as on 31-3-2025. (05)

Particulars	Debit Rs.	Credit Rs.
Provision for income tax (1-4-2024)	-	20,000
Income tax paid in advance (1-4-2024)	15,000	-
Income tax paid in advance (paid in current year)	20,000	-
P&L A/c (1-4-2024)	-	30,000

Last year's income tax was completed in the current year and the income tax liability was determined to be Rs. 22,000. The company's profit for the current year was Rs. 50,000 and the company pays income tax at the rate of 50%. Prepare appropriate accounts from the above details and show its impact in the annual accounts of the company.

(B)

(05)

1. Bardoli branch has sent Rs. 2,00,000 by cash to Surat H.O. on 29-3-2025. This amount was received by H.O. on 2-4-2025. Pass the Journal entries in the books of affected office.
2. Baroda head office sent goods to Bharuch branch Rs. 3,30,000 on 25-3-2025. This was received by the branch on 5-4-2025. Pass the Journal entries in the books of affected office.
3. In the book of the H.O. building of a branch showing outstanding of Rs. 18,00,000. It has been decided to calculate the depreciation at the rate of 10% at the end of the year. Write journal entries in the book of H.O. and branch.

Q. 2 .

The books of Pranshi Company Ltd show the following Balance as on 31-3-25:

(14)

Debit Balance	Rs.	Credit Balance	Rs.
Land	4,80,000	Gross Profit	8,78,912
Plant- Machinery	6,40,000	Securities Premium	56,000
Interim Dividend Paid: - On Equity Share On Preference Share	89,600 24,000	12% Debentures (to be redeemed on 31-3-29)	4,80,000
Advance Payment of Income Tax: 2023-2024 2024-2025	1,44,000 2,08,000	Provision for Income Tax (31-3-24)	1,68,000
Audit fees	71,360	Creditors	29,888
Interest on Debenture	28,800	Bank Loan	7,44,640
Debtors	89,600	Debentures Redemption Fund	1,92,000
Administrative Expenses	2,72,000	Interest Received	51,200
Discount on Debentures	12,000	General Reserve	9,60,000
Bills Receivables	40,000	P&I A/c. (1-4-24)	3,16,800
Bad debts	5,600	Equity shares of Rs. 10 each fully paid up	12,80,000
Preference Shareholders Account	5,04,000	10% Redeemable Preference Shares of Rs. 10 each fully paid up.	4,80,000
Additional Income Tax paid for the year 2023-24	19,200		
Insurance Premium	7,040		
Buildings	5,60,000		
Loose Tools	44,800		
Stock of Goods (31-3-25)	3,36,000		
Shares of Daksha Co. Ltd (Each of Rs.10 Rs.8 paid up)	6,40,000		

Debit Balance	Rs.	Credit Balance	Rs.
Debenture Redemption Fund Investment	1,92,000		
Cash/Bank Balance	9,41,440		
Custom Deposit	2,88,000		
	<u>56,37,440</u>		<u>56,37,440</u>

The following additional information is available:

1. Redeemable Preference Shares were redeemed on 1-10-2024 at a premium of 5%. The dividend on Preference Shares was paid up to 1-10-2024. The amount paid to the preference shareholders was debited to their account. Except this, no other entry showing the effect of these transactions has been passed.
2. Transfer for Rs. 40,000 to General Reserve Account and Rs. 32,000 to Debenture Redemption Fund Account.
3. Administrative Expenses include Rs. 19,200 remunerations paid to Managing Director. Remuneration Rs. 21,952 is to be paid Managing Director.
4. Amount of interest received includes Rs. 7,360 received on Debenture Redemption Fund Investments.
5. Provide for depreciation at 10% on building and at 5% on plant- machinery.
6. Assessment of Income Tax for the year 2023-24 is completed and a liability of Rs. 1,63,200 has been fixed. Provision for income tax for the year 2024-25 is to be made at 50% of net profit of the year.
7. The directors had distributed interim dividend at 8% and have proposed a final dividend of 10%.

Prepare Final Account of Pranshi Company Ltd. by Vertical Balance Sheet Method.

- Q. 3.** The following balances appeared in the books of Navsari Branch Office having its H.O. in New York as on 31-3-25.

(14)

Particulars	Debit Rs.	Credit Rs.
Debtors & Creditors	4,76,000	5,10,000
Bills Receivables & Bills Payable	3,40,000	1,70,000
Furniture	1,60,000	--
Cash & Bank	5,44,000	--
Administrative Expenses	2,40,000	--
Rent & Taxes	64,000	--
Miscellaneous Expenses.	32,000	--
Wages	88,000	--
New York Head Office A/c.	--	7,08,000
Stock (1-4-22)	3,24,000	--
Purchase and Sales	13,60,000	22,40,000
	<u>36,28,000</u>	<u>36,28,000</u>

Other Information: -

1. Stock on 31 -3-25 was Rs. 6,80,000.
2. On 31-3-25 Navsari Branch A/c showed debit balance of 11,800 dollar in the books of H.O.
3. Furniture appeared in the books of H.O is 2,280 dollars.

4. The rates of exchange were: -
 On 31-3-24 1 dollar = Rs. 90
 On 31-3-25 1 dollar = Rs. 85
 The average rate for the year was 1 dollar = Rs. 80.
 Prepare the annual accounts of the Navsari Branch in the books of the New York Head office by converting the above trail balance in to Dollar.

OR

- Q. 3** Nisha Ltd. has H.O. in Surat and Branch in Bardoli. Branch received part of the goods at cost price form H.O. and purchase part of the goods from outside. The branch maintains its separate books of account. The trail balance of the H.O. and Branch as on 31-3-25 is as follows. (14)

Particulars	H.O.		Branch	
	Debit Rs.	Credit Rs.	Debit Rs.	Credit Rs.
Capital	-	21,00,000	-	-
Fixed assets	6,62,200	-	2,24,000	-
Debtors - Creditors	9,10,000	2,54,800	70,000	1,79,200
Opening stock	2,10,000	-	25,200	-
Profit & Loss A/c. (1-4-2024)	-	1,37,200	-	-
Purchase & Sales	21,00,000	22,40,000	1,14,800	4,62,000
Miscellaneous exp.	5,74,000	-	49,000	-
Goods sent by H.O.	-	3,40,200	3,15,000	-
Cash & Bank	3,89,200	-	28,000	-
Current A/c. (Branch/ H.O.)	2,26,800	-	-	1,84,800
	<u>50,72,200</u>	<u>50,72,200</u>	<u>8,26,000</u>	<u>8,26,000</u>

- 1) Depreciation on fixed assets at 20% p.a.
- 2) The closing stock of H.O. is Rs. 6,37,000 and that of branch is Rs. 49,000 on 31-3- 25.
- 3) The difference in the current account balances of H.O. and the branch is due to cash in transit goods in transit.
 Prepare Columnar Trading Account and Profit and Loss Account and Consolidated Balance Sheet of Nisha Ltd. (H.O and Branch) and also prepare current account of branch in the books of H.O.

- Q. 4 Write Short Notes. (Any Two)**

(12)

1. Explain Re-establishment cost method Human Resource Accounting method.
2. Give the definition of environmental accounting method and its procedure.
3. Development of Environmental Accounting System in Different Countries.
4. Importance of Human Resource Accounting.